

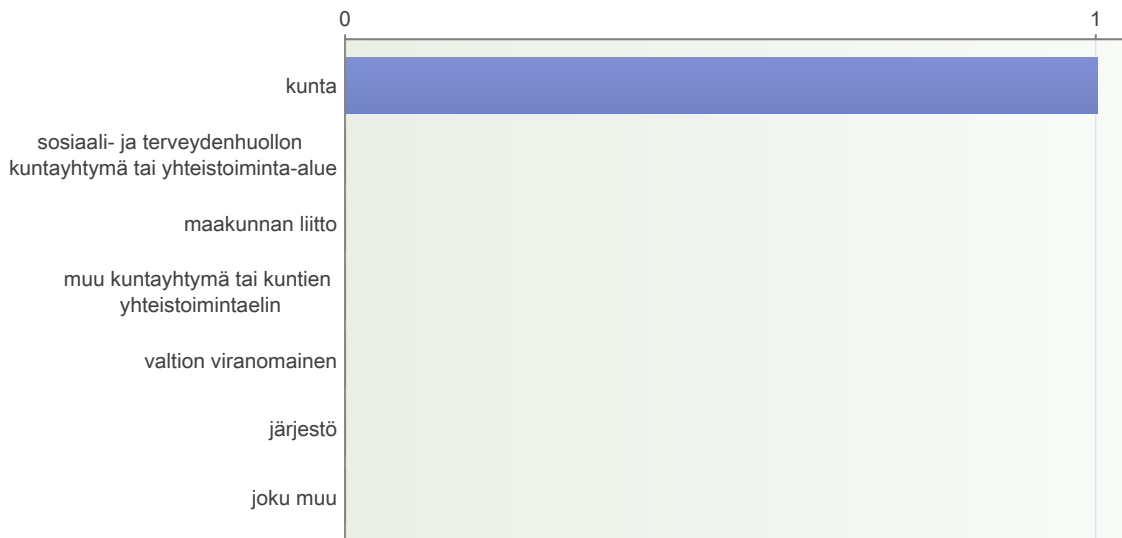
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Sievin kunta	Mari Yrttikoski	Marianne Ahmaoja	3.11.2016	Sievin kunnanvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointitietoja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sievin kunnan näkemyksen mukaan esityksellä voidaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointitietoja, mutta uhkana on palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden huonontuminen. Tämä uhka tulee esille maakuntakeskusten ja maakuntien muiden alueiden välisinä intressiristiriitoina tulevaisuuden palveluverkostopäätöksissä.

Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden näkökulmasta ongelmallisena pidetään lisäksi kansalaisille aiheuttavia huomattavia kuluja palvelujen keskittyessä maakuntakeskuksiin. Tämä aiheuttaa myös lisäkuluja Kelalle matkakustannusten noustessa. Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden takaamiseksi olisi kehitettävä ensihoidon ja ambulanssitoiminnan verkostoa sekä muita liikkuvia palveluita.

Toisena tärkeänä seikkana Sievin kunta pitää järjestämis- ja tuottamisvastuiden erottamisen onnistumisesta. Mikäli tämä erottaminen ei onnistu odotetulla tavalla, on siitä voitava siirtyä uuteen malliin nopeasti ja joustavasti.

Kolmantena vaikuttavana tekijänä voidaan pitää rahoitus- ja kriisimaakuntamallien oikeaa järjestelmää. Mikäli rahoitusratkaisut eivät tuota aidosti itsenäisiä ja toimeentulevia maakuntia, on vaikea taata erojen

kaventumista tai palvelujen yhdenvertaisuuttakaan.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitetyllä uudistuksella ja palvelujen järjestämistavoilla on mahdollista saavuttaa tavoiteltu 3 miljardin säästö. Esitys ei kuitenkaan sisällä yksilöityjä toimenpiteitä, jolloin tehtävät muutokset voivat näkyä päinvastoin kustannustason nousuna toiminnan käynnistyessä. Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö (ketä hoidetaan, millä omavastuuosuudella sekä mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu) ja sen sitovuus sekä suhde rahoituksen suuruuteen.

Säästö tavoitteen tulisi olla joustava sillä tavalla, ettei sitä määritellä liian tarkkaan vaan, että se reagoi herkästi todelliseen kehitykseen maakunnissa ja kunnissa. Tätä varten olisi suotavaa, että uudistuksen pohjana olisivat kattavat laskennat kuntien ja maakuntien talouden kestävydestä tulevaisuudessa (kun huomioidaan muuttuva rahoitusvirta, investointien ja käyttötalouden kulut sekä velkojen ja taseen välisen suhteen muutokset).

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen pulmana on suoran demokratian ja todellisen vallan käytön erkaneminen toisistaan: Maakuntavaltuustoihin maakunnan jäsenet voivat valita edustajia, mutta maakuntavaltuuston pää-tösvaltaa rajataan monin tavoin, esimerkiksi investointien osalta sekä erottamalla palvelulaitokset omiksi itsenäisiksi laitoksikseen, joihin maakuntavaltuustolla on vain vähän todellista vaikutus-mahdollisuutta. Vaaleilla valitut päättäjät tulevat olemaan vahvassa valtion (ministeriöiden) ohja-uksessa.

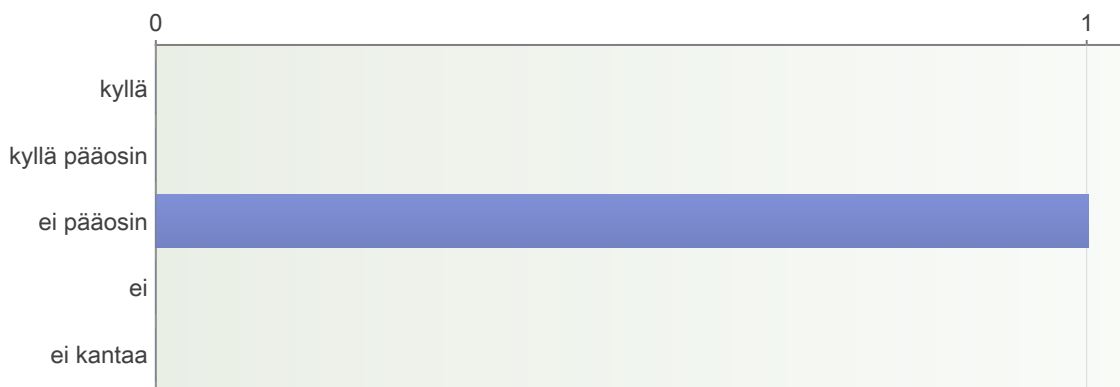
Toisaalta vaikka uudistuksen myötä perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetystä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta sääde-tään lailla, rajoittaa esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on maakunnilta puuttuva verotusoikeus ja maakuntien talouden pe-rustuminen miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty oikeuttavan ja edellyttävän maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä.

Maakunnista on tarkoitus luoda vahvoja organisaatioita. Maakunnat olisivat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että taloudeltaan. Tästä huolimatta maakuntien itsehallinto tulee olemaan selvästi kunnallista itsehallintoa heikompaa, jolloin tehtävien itsehallinnollinen ohja-us heikkenee. On siis vaarana, että keskeinen päätäntävalta siirtyy tosiasiallisesti uudistuksessa kunnilta valtiolle maakuntien sijasta.

Itsehallinnolliset organisaatiot ovat hallinnollisessa ajattelussa tähän asti edustaneet päätösvallan hajauttamista. Nyt maakunnat tulevat olemaan työvälineitä vahvistettaessa valtion ohjausta. Tämä näkyy myös siinä, etteivät maakunnat voi itsenäisesti päättää investoinneistaan vaan ne on hyväksyttävä aina valtioneuvostolla. Tämä on yleisten oikeusperiaatteiden vastainen, mikäli maakunnista on tosiasiallisesti tarkoitus tehdä itsenäisiä oikeudellisia toimijoita. Maakunnilla tulisi ehdottomasti olla suurempi vastuu maakunnan taloudellisesta kokonaisuudesta sekä investoinneista. Tätä kautta myös verotusoikeus tai sen puuttuminen heijastuu palvelujen järjestäjän itsehallintoon ja vaikuttaa sitä kautta demokratiaan.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

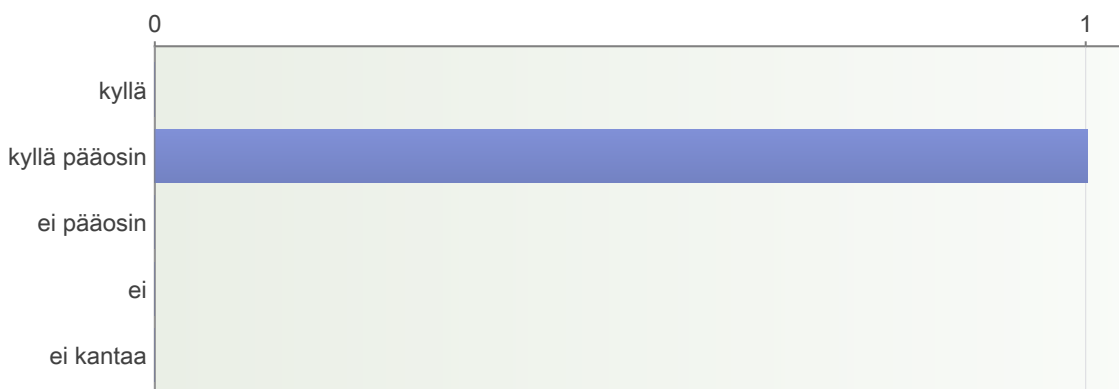
- Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista (valtuusto, maakuntahallitus ja niiden tehtävät sekä oi-keus hallintosäännöllä päättää toimielin- ja viranhaltijaorganisaatiosta), luottamushenkilöitä, päätöksentekoa, taloutta ja tarkastusta sekä toimintaa markkinoilla koskevat säännökset vas-taavat pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja ne antavat hyvän pohjan maakuntien hallinnon ja ta-louden järjestämiselle. Samalla sääntelyssä on kuitenkin myös monia epävarmuustekijöitä ai-heuttavia kohtia: Sievin kunnan näkemyksen mukaan pelastustoimen ja kiireellisen ensihoidon kohdalla olisi eh-dottoman tärkeää, ettei tilaaja- ja tuottajavastuita eroteta toisistaan, vaan maakunnalle sääde-tään selkeästi pelastustoimen ja ensihoidon järjestämisvastuu ilman niihin sovellettavaa velvoit-tavaa tilaaja-tuottaja -mallia. Lausunnon antamisen ja näkemyksen muodostamisen näkökulmasta on ongelmallista, ettei koko lakipaketti ole lausunnolla yhtä aikaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta kos-keva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtäväalueita koskeva erityislainsäädäntö ovat valmisteilla, eikä niiden sisällöstä ole lausuntoa annettaessa riittävästi tietoa. Maakunnan toimialamäärittely on pääosin toimiva. Sitä ei tule enää lainsäädännöllisesti laajen-taa. On kuitenkin mahdollistettava niin kuntien välinen kuin kunnan/kuntien ja maakunnan väli-nen yhteistyö tai tehtävien siirto molempiin suuntiin. Yhteistyöstä/siirroista tulee voida sopia yh-teisesti maakunnan ja/tai kuntien kesken – maakuntalakiehdotuksen 6 § 2 momentin 3 kohdan mukaisesti, mikäli tehtävä on siirtymässä kunnilta maakunnalle. Tällöin myös rahoituksen tulisi seurata tehtävää, siirtyipä se kunnilta maakunnalle tai maakunnalta kunnille. Sääntely jättää avoimeksi sen, voiko maakunta tarjota sille säädetyissä tehtävissä lain edellyt-tämän palvelutason ylittävää palvelua. Kunnissa tämä on nykyään kuntien yleisen toimialan no-jalla mahdollista. Tämän seikan jääminen avoimeksi on kuntien näkökulmasta ongelmallista. Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteel-taan sekä muilta olosuhteiltaan erilaisia. Digitalisaatio, ikääntyminen, muuttoliike ja maakunta-uudistus vaikuttavat eri puolilla Suomea olevien kuntien ja maakuntien toimintaympäristöön hy-vin eri tavalla. Muutos korostuu seuraavien vuosien kuluessa. Maakuntalakiluonnos ei mahdol-lista palveluiden organisointia olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tämä voi johtaa siihen, että palveluiden tuottaminen tulee tavoitteista huolimatta tehostomaksi ja kalliiksi. Kunnat ovat olleet vahvasti luomassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää. Ne ovat tähän asti vastanneet sekä palveluiden järjestämisestä että pääosin tuotannosta. Palvelujärjes-telmä on myös menestynyt kansainvälisissä vertailuissa sekä laadun että kustannusten osalta ja asukkaat ovat pääosin olleet tyytyväisiä. Tähän nähden ei ole olemassa mitään perusteita sille, etteivätkö kunnat jatkossakin voisi olla mukana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuotannossa omistamiensa yhtiöiden kautta siltä osin kuin palvelut tulvat olemaan valinnanvapauden piirissä. Tämän perusteella on myös pohdittava, onko tuottajan ja tilaajan ehdoton erottaminen perusteltua tavoitteiden saavuttamiseksi.

Maakuntalakiluonnoksen säädökset palvelukeskuksista kaventavat entisestään maakuntien it-sehallintoa sekä vaikeuttavat kustannusten ja palvelutason seurantaan erottamalla maakunnat palvelukeskuksista. Tällöin on olemassa riski, ettei palvelujen tuotanto vastaa optimaalisesti maakunnan tarpeisiin. Epäselväksi jää myös maakuntien omistajaohjauksen rooli ja suhde valtionohjaukseen. Valtion asema päätöksenteossa turvattaisiin yhtiöjärjestysmääräyksien. Samoin epäselväksi jää yhtiöiden hallitusten yhtiöoikeudellinen asema.

Maakuntalakiluonnoksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin käyttövelvoitteen piiriin kuuluvista palveluista ja palvelukeskusten tehtävistä. Säännökset ovat väljiä ja ongelmallisia sekä maakuntien itsehallinnon että osakeyhtiölain kannalta eivätkä täytä asetuksenantovaltuudelta edellytettävää tarkkarajaisuutta. Sinällään tukipalveluiden järjestäminen laajassa yhteistyössä on perusteltua ja kunnilla ja sairaanhoitopiireillä on tästä hyviä kokemuksia. Tukipalveluissa toimii tällä hetkellä suuri määrä valtakunnallisia, maakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joilla on osaaminen ja resurssit toteuttaa laajoja muutosprosesseja ja tuottaa palvelut julkisille organisaatioille. Investoinnit järjestelmiin, osaamiseen ja henkilöstöön olisivat huomattavasti edullisemmat kuin kokonaan uusia organisaatioita perustettaessa. Useat yhtiöt ovat jo osa valtakunnallista tai maakunnallista rakennetta. Luonnoksesta puuttuvat kokonaan arviot uusien palvelukeskusten perustamiseen, investointeihin, järjestelmiin sekä henkilöstö- ja muihin menoihin liittyvistä kustannuksista. Luonnoksesta puuttuvat myös yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat ja ennakoitujen kassavirtojen sekä selvitykset niiden markkinavaikutuksista. Palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman minkäänlaisia selvityksiä niiden kustannuksista. Toisaalta toimitila- ja kiinteistöhallinnossa, tieto- ja viestintäteknisissä palveluissa sekä talous- ja henkilöstöhallinnossa on jo monia toimivia ratkaisuja maakunnissa. Näitä tulisi hyödyntää myös uudistuksen aikana ja sen jälkeen niin, että maakunnat saisivat organisoitua tarvitsemansa palvelut mahdollisimman järkevästi ja omat tarpeensa huomioiden. Erityisesti yhteishankinnoissa tulisi tukeutua olemassa oleviin hankintaorganisaatioihin ja niiden osaamiseen ja asiantuntemukseen. Esimerkiksi KL-Kuntahankinnat Oy:llä on vajaan 10 vuoden ajalta monipuolinen kokemus maakuntien vastuulle siirtyvistä kunnallisten organisaatioiden hankinnoista sekä riippumattoman toimijan asema. Täysin uuden hankintaorganisaation perustamisen sijasta KL-Kuntahankinnat voi toimia myös maakuntien valtakunnallisena yhteishankintayksikkönä ilman suuria muutuskustannuksia ja laajoja hankintasopimusten uudelleenkilpailuttamistarpeita.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

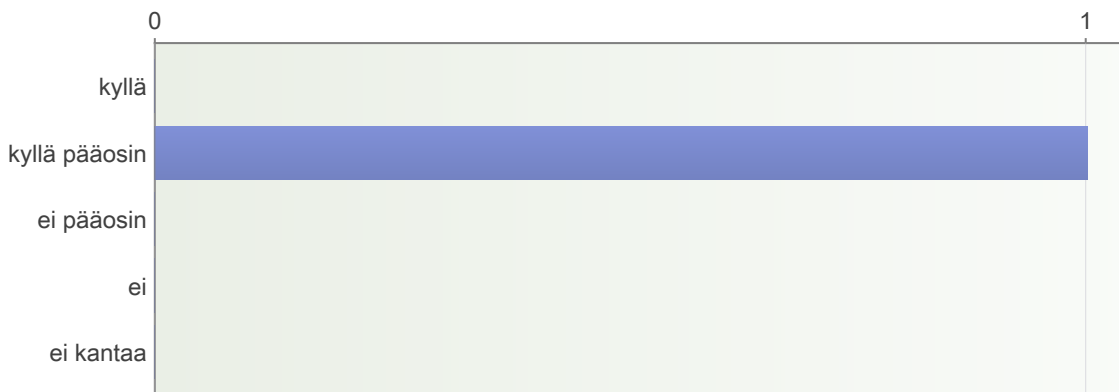
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan toimiala on pääosin toimiva. On kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että sen ja kuntien toiminnot eivät olisi päällekkäisiä, kuten ne lakiluonnoksen perusteella nyt vaikuttaisivat olevan.

Toimivaltarajojen ja tehtäväkokonaisuuksien tulee olla selkeitä niin, ettei päädytä viranomaispäätöksiin laajeneviin velvollisuuksiin ilman tukevaa rahoitusta. Eri asia on, että tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä voidaan sopia kuntien ja maakuntien kesken. Erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä elinkeinojen ja elinvoimaisuuden kehittäminen jäävät uudistuksessa myös kunnan tehtäviin. Tällöin on tarpeen kiinnittää huomiota siihen, etteivät maakuntien tehtävät olisi päällekkäisiä kuntien tehtävien kanssa. Toisaalta ympäristöterveydenhuolto on linjattu maakuntaan siirtyväksi tehtäväksi, jonka kunnat voivat kuitenkin tiettyjen edellytysten täytyessä ottaa hoitaakseen. Lähtökohtana kunnallisen järjestämisvastuun kriteereille tulisi olla nykyinen käytännössä toimivaksi havaittu laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminnasta. Mikäli lain edellytykset täyttyvät, kunta voisi tehdä sopimuksen maakunnan kanssa tehtävän hoitamisesta ja saada siihen kohdistetun rahoituksen. Samassa kunnallisessa yhteistoimintaorganisaatioissa voitaisiin hoitaa jatkossakin ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan kuntayhteistyö.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

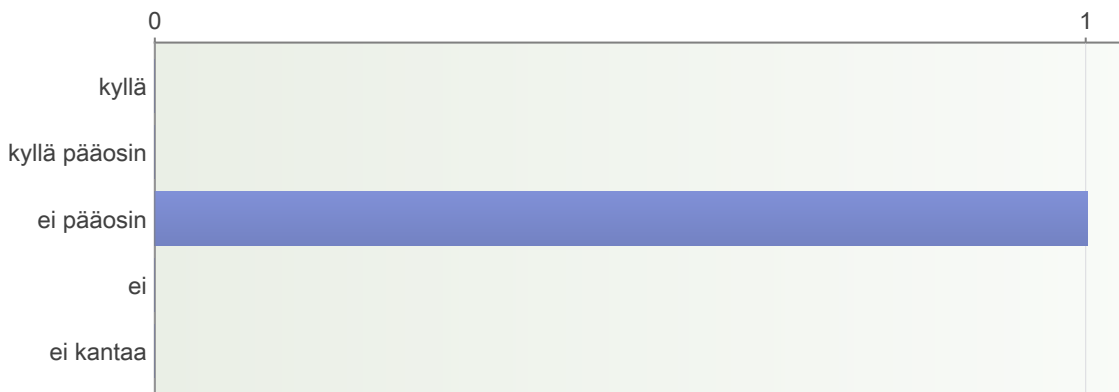

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Sääntelyssä on kuitenkin huomioitava se, että maakuntien itsehallinnon kaventaminen vaikuttaa suoraan myös maakunnan jäsenten todellisiin osallistumismahdollisuuksiin ja päätösvaltaan.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta ovat ongelmallisia, koska ne suoraan kaventavat vaaleilla valitun maakuntavaltuuston vaikutusmahdollisuuksia sen vastuulla olevien palveluiden strategisiin linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveyden huollon järjestämiseen. On myös mahdollista, että palvelulaitoksen järjestettäväksi jää maakuntien kannattomimpien alueiden palvelut ja yksityiset palveluntuottajat saavat siten kilpailuetua suhteessa nyt synnyttävään maakunnalliseen toimijaan. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka kunnissa saatujen kokemusten mukaan aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen painottumista operatiiviselle puolelle. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. Sievin kunta yhtyykin pelastuslaitoksen näkemykseen, että pelastustoimi on vi-ranomaistoimintaa ja lähes kaikki nykyiset pelastuslaitokset tuottavat kiireellisiä ensihoitopalveluja. Lähes kaikki pelastustoimen tehtävät ovat viranomaisvastuulla tehtävää palvelutuotantoa, varsinkin pelastustoiminta sekä ensihoitopalvelu ovat pääsääntöisesti kiireellistä hädässä olevan ihmisen tai yhteisön auttamista, useimmiten niissä tarvitaan myös viranomaisen toimivaltuuksia. Tilaaja – tuottaja järjestelmä ei toimi riittävän selkeästi kun on kyse kiireellisestä avun tarpeesta ja avun antamisesta sekä viranomaistoiminnasta tai siihen läheisesti liittyvästä palvelutuotannosta.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

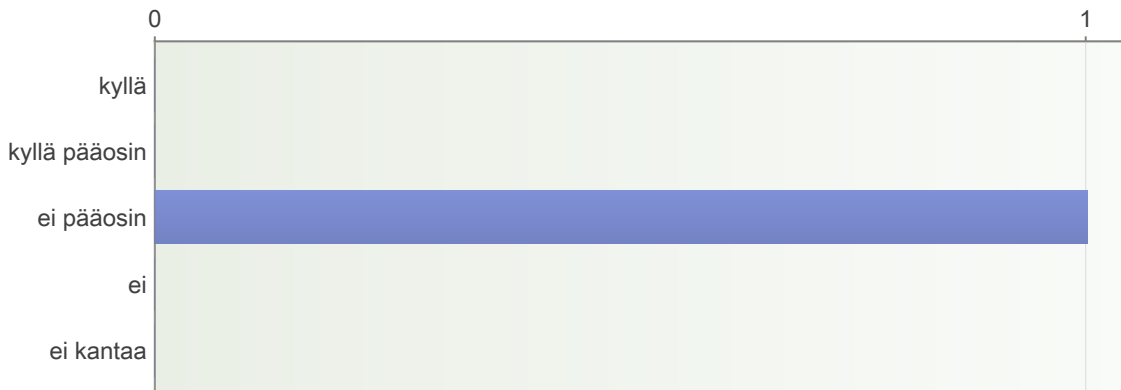
- Nyt esitetyssä rahoitusmallissa olennaista maakunnan itsehallinnon näkökulmasta on valtiolta saatavan rahoituksen yleiskatteellisuuden säilyttäminen. Ehdotetut säännökset lainanotto-oikeuden rajoittamisesta, alijäämän kattamisvelvollisuudesta sekä kriisimaakuntakriteerit ovat liian tiukat ja ne ovat ongelmallisia maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn, sillä kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita. Maakunnat tai niiden määräysvallassa olevat oikeushenkilöt eivät lakiluonnosten mukaan kuulu Kuntien takauskeskuksesta annetussa laissa säädettyjen rahoituskelpoisten kohteiden joukkoon, joten Kuntarahoitus ei voisi niitä rahoittaa takauskeskuksen takauksella hankituilla varoilla. Koska esitetyt maakunnat eivät kuuluisi Kuntarahoituksen toiminnan piiriin, tulisivat maakunnille siirtyvät velat irtisanottaviksi. Maakunnilla ei myöskään olisi oikeutta lainanottoon, kuten palvelulaitoksilla olisi, mikä estää niiden lainan saamisen, mikäli ne toimivat avoimesti kilpailluilla markkinoilla. Tämä puolestaan saattaa nostaa saadun rahoituksen kustannuksia merkittävästi. Kuntien yhteinen varainhankintajärjestelmä ei tähän asti ole vaatinut valtion rahoitusta eikä takauksia. Taustalla on EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) artikla 115, jonka mukaan saatavat kunnilta rinnastetaan saamisiin valtiolta, kun kunnilla on valtiota vastaava verotusoikeus. Järjestelmä on taannut kunnille ja kuntien määräysvallassa oleville yhteisöille edullisen ja pitkä-aikaisen varainhankinnan kaikissa suhdanneoloissa. Sote- ja maakuntauudistusta ei tule toteuttaa siten, että maakuntiin siirtyvien tehtävien rahoitus irrotetaan hyvin toimivasta järjestelmästä. Mikäli maakunnat eivät olisi mukana tässä järjestelmässä, merkitsisi se jäljelle jäävien kuntien rahoituskustannusten merkittävää nousua. Toisaalta kuntien ja kuntayhtymien toiminnan määrän supistaminen tulee toteuttaa niin, ettei se heikennä kuntien ja jäljelle jäävien kuntayhtymien lainanhoitokatetta. Lisäksi kuntien verotusoikeuden rajaaminen voi johtaa kuntien kustannuksia lisäävään sääntelyriskin realisoitumiseen, mille ei ole perusteltua syytä.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

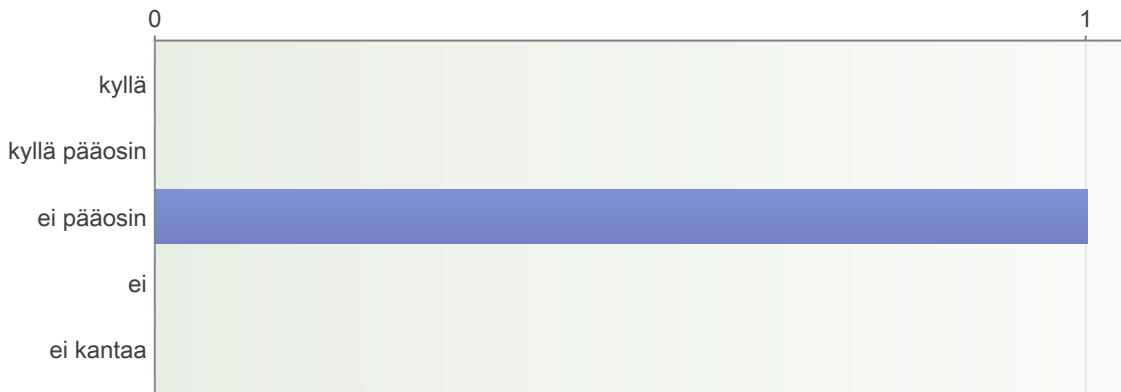
- Vaikka palveluja on jossain määrin tarpeen keskittää kokonaiskustannuksien hillitsemiseksi, mahdollistaa ehdotettu sääntely kuitenkin pitkälle viedyn palveluiden keskittämisen. Olennaista palveluiden läheisyyden ja valinnanvapauden toteutumisen kannalta on paitsi itse valinnanva-pausmalli myös se, että kunnat voivat myös jatkossa omistaa ja perustaa valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita tuottavia yhtiöitä. Tämä pienentäisi erityisesti pienten kuntien kiinteistöriskiä palveluverkostopäätösten yhteydessä. Ongelmallisena pidetään myös sitä, että tietyt palvelut voidaan järjestää maakunnan ulkopuolel-lakin toisen maakunnan toimesta, jolloin maakunnallakaan ei enää ole vaikutusmahdollisuuksia kyseiseen palveluun muutoin kuin valtuustokausittain laadittavan yhteistyösopimuksen kautta olletikin, kun maakunnan palvelulupaus ei ole oikeudellisesti sitova.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

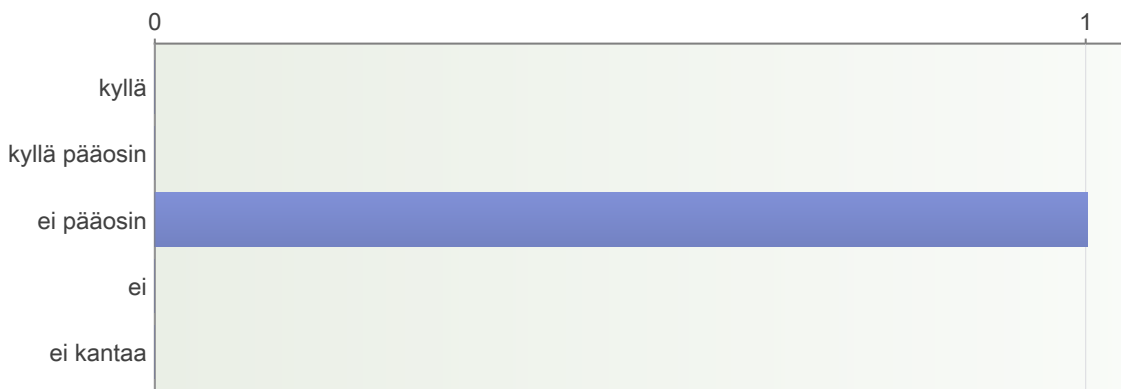

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yhteistyöalueen maakuntien keskenään solmima yhteistyösopimus on sopimusosapuolia sitova, mikä aiheuttaa päällekkäisyyksiä valtion laajan toimivallan kanssa (18 §). Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa eivät ole hyväksyttäviä maakunnan itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yhdessä maakuntien ei-sitovien palvelulupausten kanssa tämä saattaa aiheuttaa ongelmatilanteita sopimusten sitovuudessa.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

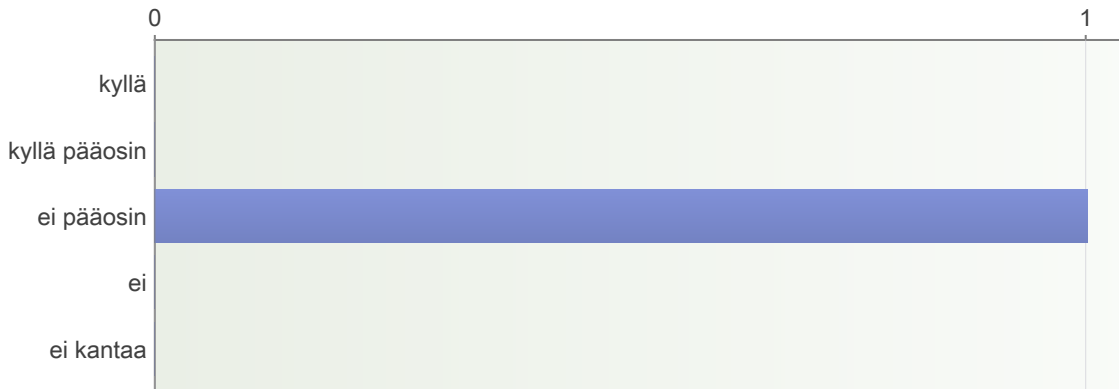

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Integraation toteutumisen perusedellytyksenä on valinnanvapauden, monituottajamallin sekä yhtiöittämisvelvoitteen yhdistäminen järjestämisvelvollisuuteen eli tuottajan ja järjestäjän erottaminen toisistaan sekä tämän erottamisen onnistuminen. Mallia on kokeiltu jo monissa kunnissa eikä sen ole todettu toimivan, minkä vuoksi on kysyttävä, miksi se toimisi tässäkin tapauksessa.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

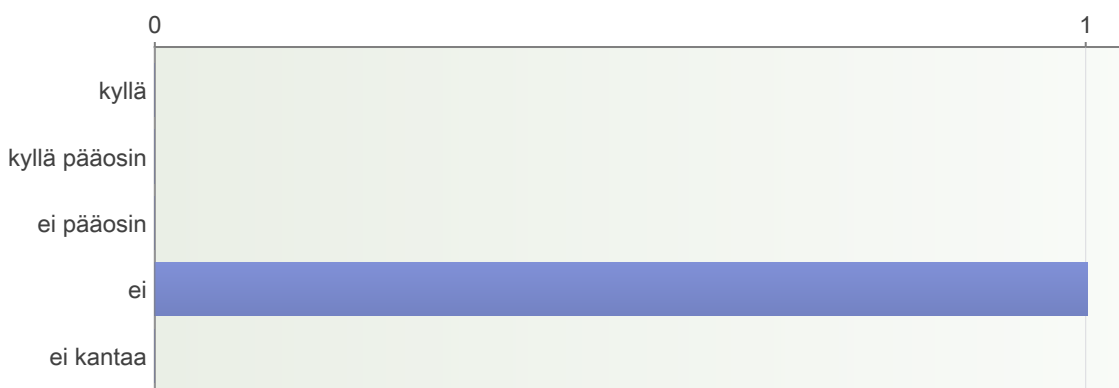

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valtion ohjauksen vahvistaminen operatiivisella puolella on ristiriidassa maakunnan itsehallinnon kanssa. Toisaalta on kyse toiminnasta, joka voi sisältää myös julkisvallan käyttöä, jonka tulee aina perustua lakiin ei valtioneuvoston päätöksiin. Sievin kunta yhtyy tältä osin Kuntaliiton lausunnossaan esittämiin näkemyksiin järjestämislakiluonnoksen 18 ja 19 §:ien tarpeellisuudesta. Yhtä lailla ongelmaksi voi nousta järjestelmähankintojen hankintapäätöksen ja hankkivan organisaation erottaminen toisistaan sekä investointien hyväksyttäminen valtioneuvostolla, jotta molemmat kaventavat maakuntien itsehallintoa ja erottavat päätösten tekijät vastuusta.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

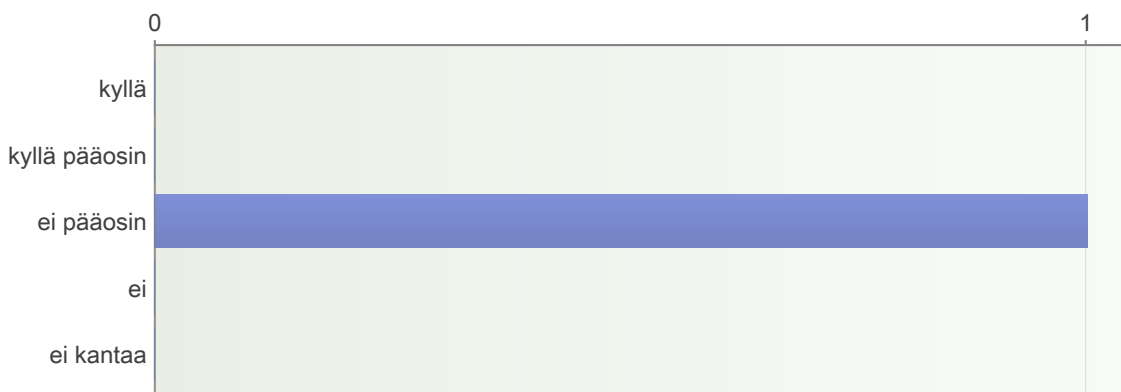

Avoimet vastaukset: ei

- Järjestelmää on jo kokeiltu suuremmissa kunnissa ja siitä ollaan luovuttu tai luopumassa sen toimimattomuuden vuoksi. Järjestelmä heikentäisi ja kaventaisi maakunnan mahdollisuuksia organisoida palvelujen tuottaminen maakunnan tarpeiden mukaan kustannustehokkaasti. Uh-kana on, että järjestämistä vastuussa oleva maakunta ja sen päättäjät eivät ole riittävästi tietoisia palvelujen tuottajien resursseista, tasosta ja kehityksestä, jolloin tieto-taito eroaa päätös- ja tuusta. Se lisää helposti myös hallinnollista päällekkäisyyttä ja sitä kautta kustannuksia. Tämä taas edistää yksityisten toimijoiden kilpailuetua suhteessa maakunnalliseen toimijaan.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

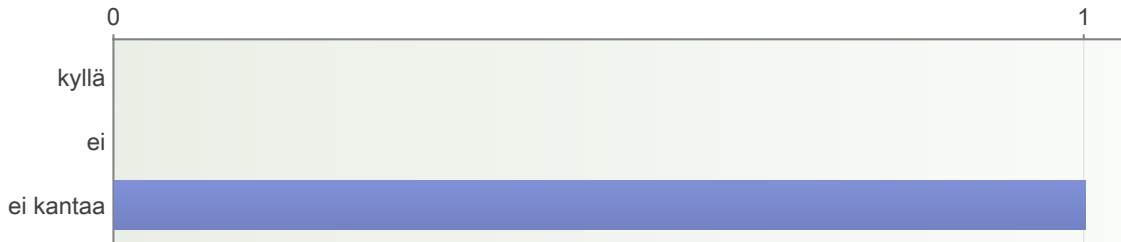
- Yhtiöittämisen myötä ongelmaksi nousee julkisen vallan käyttö yhtiön kautta ja sen sääntely tarkoituksenmukaisesti. Toisaalta yhtiöittäminen ei ole tae valinnanvapauden todellisesta toteutumisesta, vaan siihen olisi päästy muillakin keinoin. Toisaalta mikäli toiminnat halutaan yhtiöittää niin maakunnalle kuin kunnillekin tulee taata mahdollisuus osallistua palvelujen tuotantoon omien yhtiöidensä kautta, mikäli ne näin haluavat. Maakuntien joutuessa vuoden 2019 alussa aloittamaan toiminnan uutena toimijana syntyy tästä aitoa kilpailuetua niissä toimiville yksityisille palveluntuottajille. Maakunnilla on toiminnan käynnistämisen aikana useita eri veloitteita katettavana, mitä yksityisillä palveluntuottajilla ei ole.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Sievin kunnanvaltuusto päättää pidättää itsellään oikeuden lausua myöhemmin valtioneuvoston lausuntopyyntöön kohtiin 17 – 18 (maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen voimaanpanolaki).

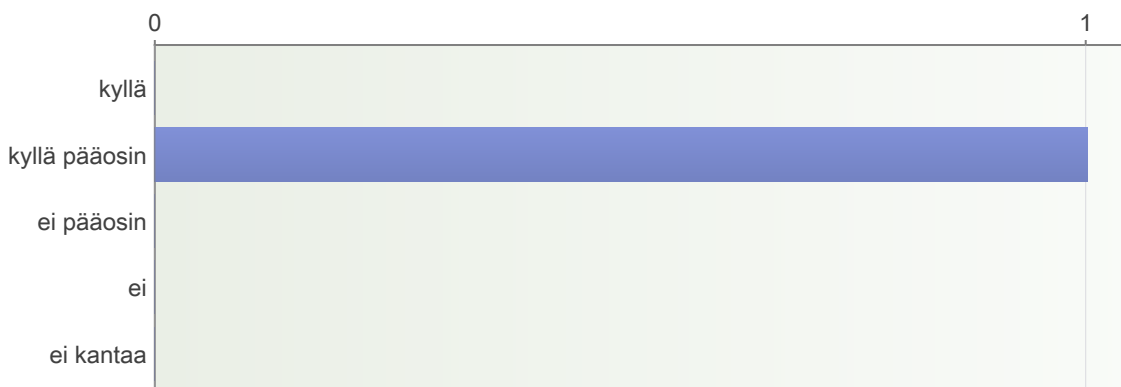
20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos ja maakuntien palvelurakenteen tämän hetkinen valmistelutilanne eivät anna Sievin kunnalle riittävää tietopohjaa pyydetylle valinnalle maakuntaan kuulumisesta.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

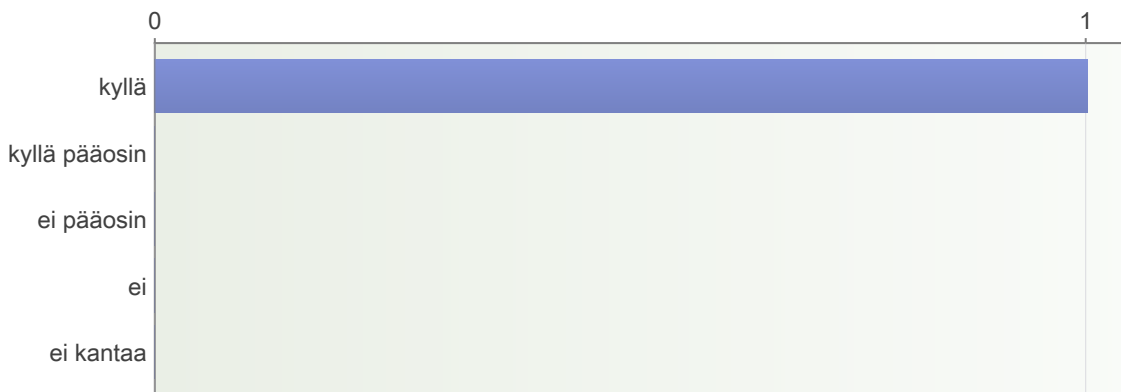

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Vaikka sääntely pääosin todennäköisesti on toimiva, on siinä silti vielä monia epätarkkuuksia, kuten poliittisen päätöksen teon laajuus väliaikaishallinnon aikana, mitä lakia viranhaltijoihin tuolloin sovelletaan ja miten väliaikaishallinnon rahoitus järjestetään.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

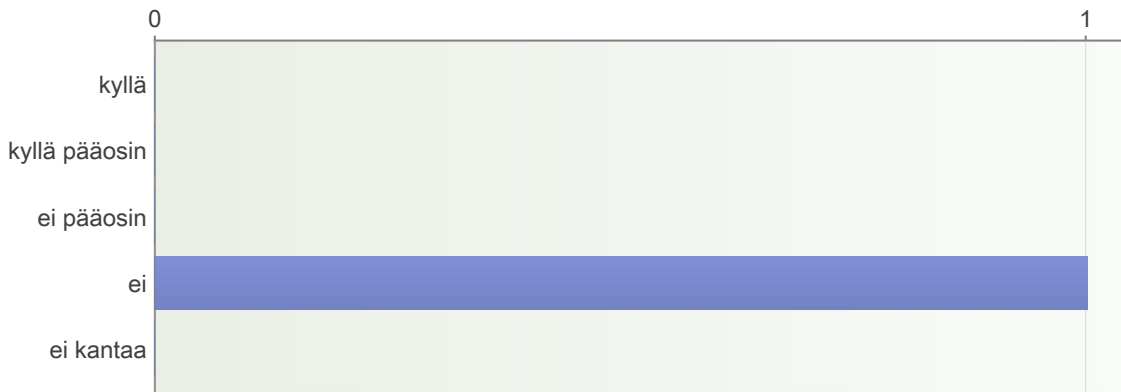

Avoimet vastaukset: kyllä

- Liikkeenluovutus on toimiva ratkaisu tässä tilanteessa.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan tulisi kuntien irtaimen omaisuuden ja henkilöstön lisäksi ottaa palvelutuotantoon käy-tettävät tilat esitettyä kolmea vuotta pidemmäksi ajaksi. Sitoutumisajan tulisi olla vähintään kym-menen (10) vuotta. Tämä esitetty muutos ei olennaisesti heikentäisi maakunnan taloudellista asemaa, mutta poistaisi kunnilta esitetyn kiinteistöriskin.

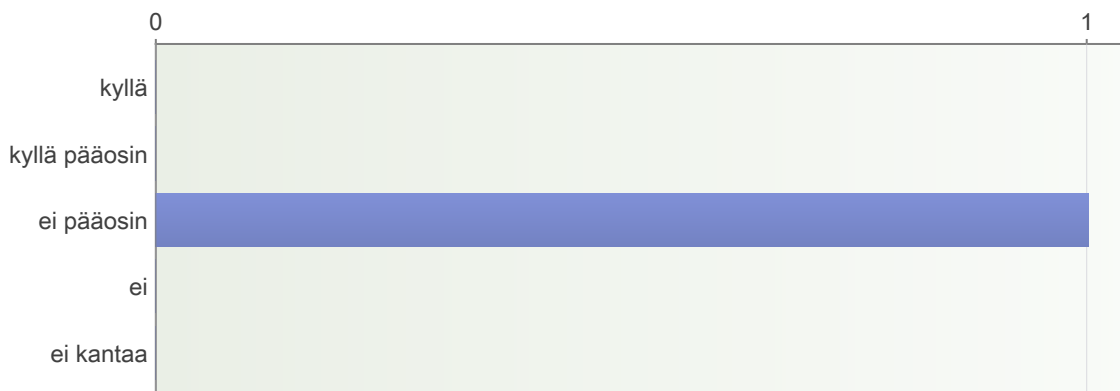
Omaisuuden siirroissa tulee noudattaa Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjaa ja Suomessa kuntien ja valtion välisissä omaisuusjärjestelyissä jo vakiintuneita oikeusperiaatteita. Lakipaketin valtiosääntöoikeudellinen arvio on puutteellinen ja se tulisivikin tehdä Euroopan paikallisen it-sehallinnon peruskirjan mukaisesti.

Sievin kunta yhtyy Kuntaliiton ja Kuntien Takauskeskuksen näkemykseen, että mahdolliset omai-suusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti. Myös siirtymä-ajan tulisi olla pitempi. Omaisuusjärjestelyjen seurauksena kuntien kyky hoitaa niille jääviä ja mahdollisesti maakunnan kanssa niille siirrettäviä tehtäviä ei saa vaarantua millään tavalla. Lisäk-si olisi oltava mahdollista vuokrata tiloja ja maapohjia maakunnille pitkillä vuokrasopimuksilla.

Yhtiöittämisvelvollisuuden ja omaisuuden siirtojen yhteydessä olisi myös hyvä säätää poikkeus arvonlisä- ja varainsiirtoverotukseen niin, ettei niistä kummastakaan tule estettä omaisuuden siir-tämiseen tarkoituksenmukaiselle omistajalleen myöskään siinä tapauksessa, että kunta uudel-leenjärjestää omia palvelujaan/kiinteistöjään maakunnalle tai muulle toimijalle.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Sievin kunta yhtyy Kuntarahoituksen näkemykseen siitä, että esitys merkitsee voimakasta puuttumista lainsäädännöllä kuntien itsehallintoon ja itsenäiseen verotusoikeuteen. Esityksen perustelujen mukaan alennus on mahdollista vain määräaikaisesti verotusoikeuden ollessa yksi perustuslain mukaisen kunnallisen itsehallinnon keskeisiä ominaispiirteitä. Verotusoikeuden rajoituksen määräaikaisuus ei kuitenkaan legitimoij järjestelyä, koska sen tarkoitus on veropoliittinen ja saavutettavissa muillakin, perustuslain mukaisilla keinoilla. Olisikin syytä harkita, onko säännös välttämätön.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Yhtiöittämiselle on syytä varata pitemmästi aikaa kuin vuoden 2020 loppuun, sillä muutos aiheuttaa ruuhkautumista asioita käsittelevissä viranomaisissa. Yhtiöittämiselle voitaisiin varata yhtä pitkä aika kuin on varattu rahoituksen porrastukselle eli vuoden 2023 loppuun.

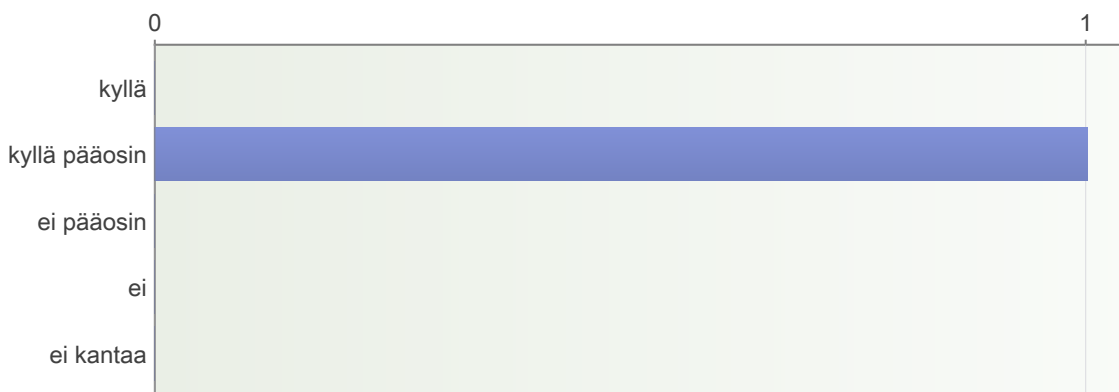
27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiehdotuksissa on paljon erimittaisia siirtymäaikoja, mikä tekee kokonaisuudesta sekavan ja vaikeasti hallittavan.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

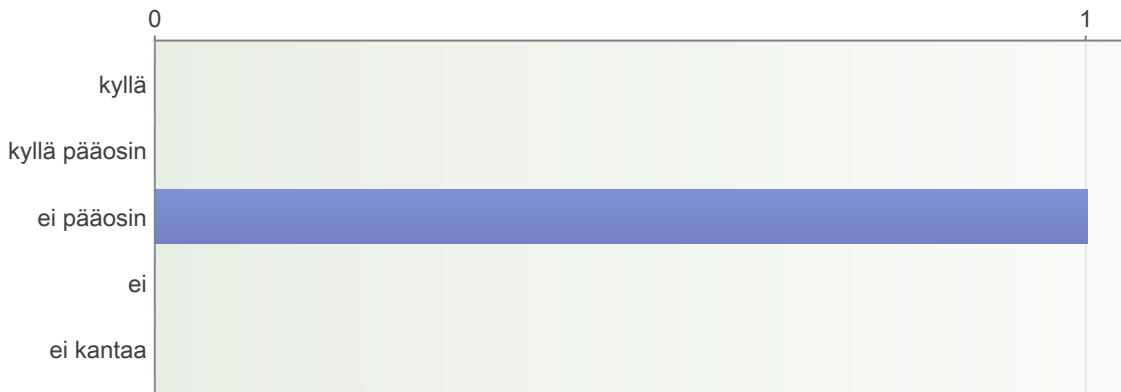
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiluonnoksen tapa erottaa järjestäjä ja tuottaja eli tilaaja ja tuottaja on ongelmallinen myös valtion ja maakunnan tasolla: maakunnan aito itsehallinto kaventuu ja valtaa siirtyy valtiolle eli rahoittajalle. Toisaalta järjestelmä on kuitenkin tasa-arvon näkökulmasta oikeudenmukainen, koska valtionrahoitusosuus lasketaan kaikille samoilla kertoimilla asuinpaikasta riippumatta.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

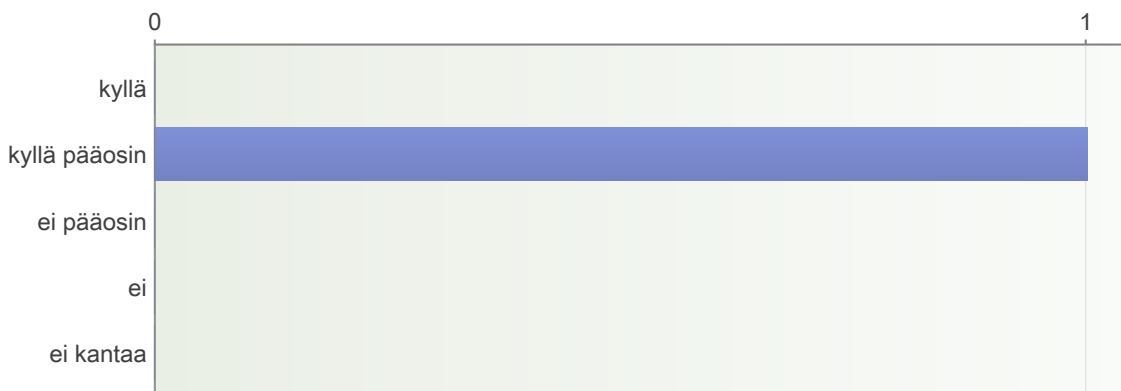

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Rahoituksen riittävyys, alijäämän kattamisvelvoitteet sekä maakuntien arviointimenettelyn kri-terit yhdessä rahoituksen tason tarkistamisperiaatteiden kanssa tekevät rahoituksesta ja sen riittävydestä jo lähtökohtaisesti haasteellisen joillekin maakunnille.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kriteerit vaikuttavat soveltuvilta lakiluonnoksissa esiteltyihin tehtäviin. On kuitenkin muistettava, että tehtävien sisältö voi vielä muuttua eikä valinnanvapauden vaikutuksista tai nykyisen rahoitusmallin purkamisesta aiheutuvien seuraamusten tarkkaa vaikutusta vielä tunneta.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

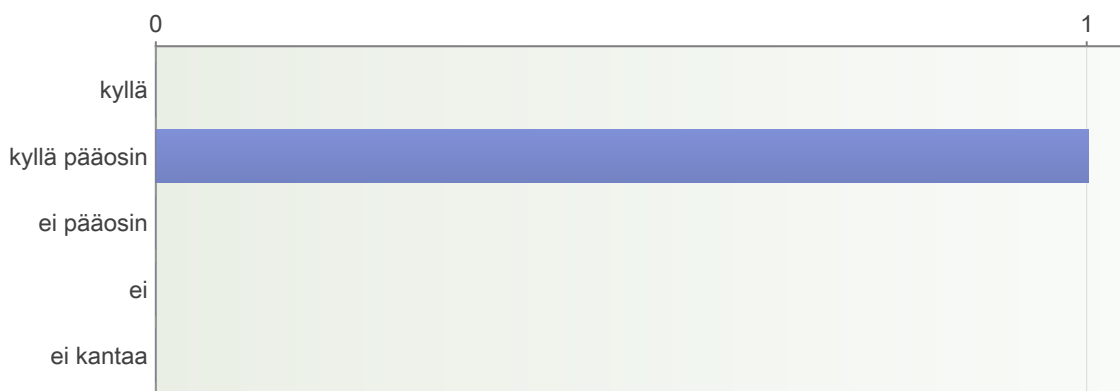
- Siirtymäkausi on riittävän pitkä.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntajaon muutoksissa yksittäisen kunnan mahdollisuus vaihtaa maakuntaa myös myöhemmin kuin tämän uudistuksen yhteydessä on oltava todellinen vaihtoehto. Sitä ei saa rajata millään tiukentavilla asetuksilla niin vaikeaksi, ettei se tosiasiaassa ole mahdollista. Myös maa-kuntien pakkoliitokset maakunnan vastustuksesta huolimatta ovat pulmallisia maakunnan itse-hallinnon ja rahoituksen järjestelyn vuoksi.

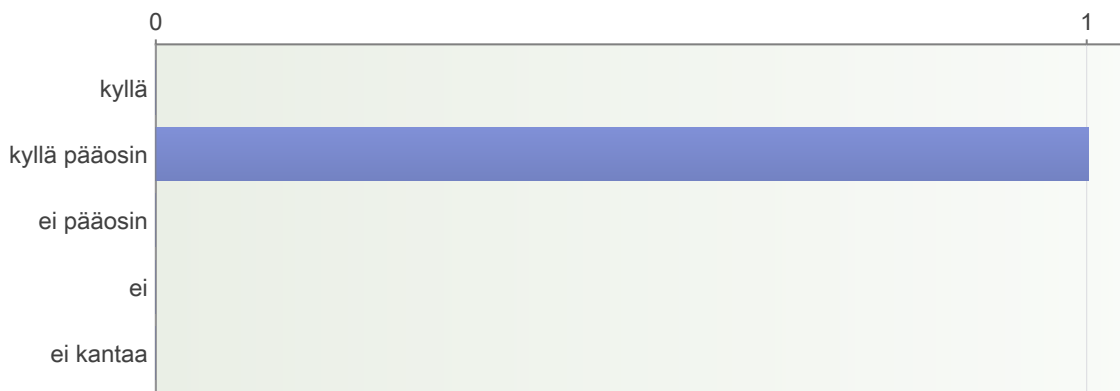
Maakuntien elinkelpoisuus tulee mahdollistaa ja niille tulee antaa riittävästi aikaa ja keinoja ratkaista itsenäisesti mahdolliset ongelmat.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

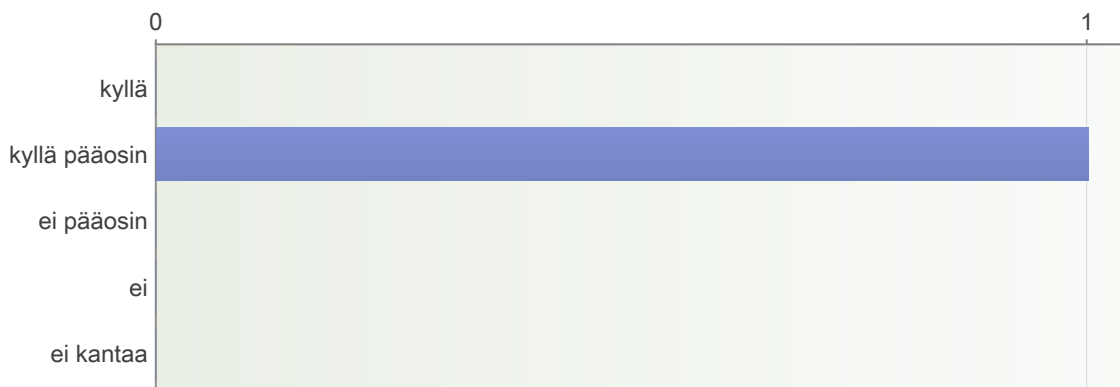

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tasausjärjestelmä sinänsä on todennäköisesti toimiva, mutta sen vaikeaselkoisuus on haaste niin valtionosuuksien laskijoille kuin kunnissa osuuksien määriä tarkistaville. Toisaalta vaikuttaa sille, että sekä kuntien että maakuntien taloudellisia resursseja ja niiden tulevia tehtäviä tulisi tässä vaiheessa tarkastella suurempina kokonaisuuksina nykyhetkeen verrattuna.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

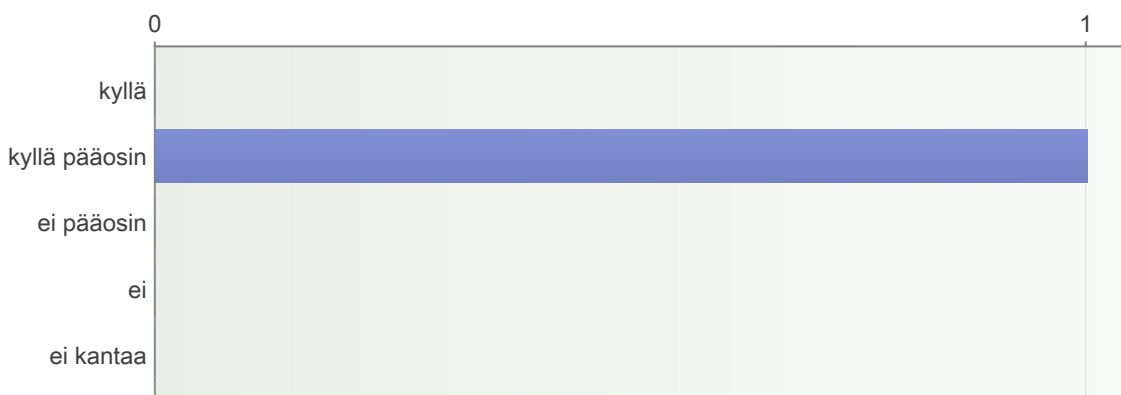
- Kriteeristö luo varsin monimutkaisen ja sekavan kokonaisuuden, joka olisikin nopeassa tahdis-sa uudistettava heti maakuntaudistuksen jälkeen.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

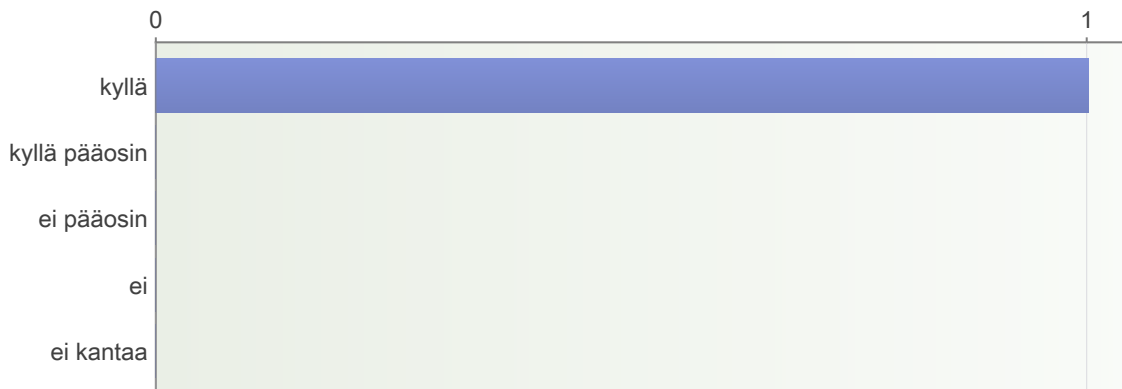
- Muutokset ovat sinänsä hyväksyttäviä, mutta verotusoikeuden puuttuminen maakunnilta siirtää todellisen vallan kunnilta valtiolle. Tämä ei ole linjassa maakuntien itsehallinnon tai niiden palveluiden järjestämistehtävän kanssa, mikäli sitten ei ole tarkoituskin luoda maakunnista valtion-hallinnon puolittain itsenäisiä osia. Kunnan ja kuntalaisen näkökulmasta on olennaista, miten verovähennykset jatkossa kohdistetaan. Kunnalta poissiirtyvien tehtävien suhteessa tulisi myös verovähennysoikeuksia siirtää valtion verotukseen. Kunnalle taas on olennaista pystyä turvaamaan kunnalle jäävien tehtävien rahoitus. Tähän vakautta tuo kiinteistöveron ja yhteisöveron jääminen kunnalle sekä toisaalta verotuskustannusten vähentäminen kuntien osalta. Perusteltua ei kuitenkaan ole kuntien verotusoikeuden kahlitseminen vuosille 2019–2021.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sievin kunnan asema riippuu pitkälti siitä, mihin maakuntaan se lopulta kuuluu.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien edellytykset selviytyä tulevista tehtävistään riippuvat siitä, miten kustannussäästöta-voitteet asetetaan, millainen valinnanvapausmalli valitaan ja miten kilpaillut markkinat toimivat ko-ko maakunnan alueella. Tämän lisäksi tuottaja-järjestäjä mallin toimivuus maakuntien, valtion ja palveluntuottajien välillä sekä maakuntien yhteistyö ja työnjako kuntien kanssa ovat ratkaisevan tärkeitä maakuntauudistuksessa. Tällä hetkellä maakuntien edellytyksillä toimia on monia uhkia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kaksikielisessä Suomessa, jossa vähemmistökieliä on jo monia, on huomioitava kaikki kielelliset vähemmistöt niin kuntatasolla kuin maakuntatasollakin. Tämä koskee erityisesti Ahvenanmaan maakunnan, saamelaisten sekä viittomakielisten oikeuksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.